



Datum: 2011-09-06

Författare: John Liljedahl, utredare, och Eva Folkow, verksjurist

Fastställd: Björn Hedberg, enhetschef

Information till ideella föreningar angående användningen av fonderade avgiftsmedel

Inledning

Ideella föreningar har möjlighet att ansöka om stöd ur kärnavfallsfonden under de förutsättningar och för de ändamål som anges i 4 § 9 lagen (2006:647) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringslagen) och 32 och 33 §§ förordningen (2008:715) om finansiella åtgärder för hanteringen av restprodukter från kärnteknisk verksamhet (finansieringsförordningen).

Ansökan om stöd prövas enligt 32 § finansieringsförordningen av Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och ska enligt 33 § samma förordning ha inkommit till myndigheten senast den 1 oktober före det år som ansökan avser. I ansökan ska det anges vilka kostnader under året som stödet ska användas till.

Utbetalade avgiftsmedel som inte har använts ska enligt 36 § finansieringsförordningen, i enlighet med SSM:s anvisningar, återbetalas till Kärnavfallsfonden.

En ideell förening som har tagit emot stöd ska enligt 45 § finansieringsförordningen för varje kalenderår redovisa hur medlen har använts. Redovisningen ska lämnas till SSM senast den 31 mars året efter det kalenderår som avses.

SSM ska enligt 47 § finansieringsförordningen revidera hur utbetalade fondmedel har använts.

Användningen av fonderade avgiftsmedel

Av 32 § första stycket finansieringsförordningen följer att SSM prövar frågor om i vilken utsträckning fonderade avgiftsmedel får användas för sådant stöd till ideella föreningar som avses i 4 § 9 finansieringslagen, dvs. ”... för insatser i samband med frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.”



Av 33 § första stycket finansieringsförordningen följer vidare att stöd enligt 32 § ska avse föreningens kostnader för att:

1. delta i samrådsförfaranden enligt 6 kap. miljöbalken eller 5 c § kärntekniklagen,
2. yttra sig enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken över ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och
3. kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön.

Kostnaderna får omfatta:

- lönekostnader
- lokalkostnader och
- övriga administrativa kostnader.

Stödet får *inte* avse:

- kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser det utökade samrådsförfarandet eller
- insatser som föreningen gör efter att tolv månader förflutit från det att tillståndsansökan och miljökonsekvensbeskrivningen har kungjorts enligt 6 kap. 8 § första stycket miljöbalken.

Några specifika frågor

Anlitande av expertis etc.

Av förarbetena till finansieringslagen följer att ideella organisationer, i syfte att bl.a. aktivt kunna delta i samrådsförfarandet, har rätt att använda fonderade avgiftsmedel till att ”... anlita den sakkunskap som de behöver och har förtroende för.”¹ Samrådsförfarandet är numera avslutat men ideella föreningar får även fortsättningsvis använda fonderade avgiftsmedel till anlitande av expertis etc. som en del i arbetet med att ta fram ett yttrande över ansökan om tillstånd och miljökonsekvensbeskrivning för en anläggning för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle.

Anordnande av och deltagande i konferenser etc.

Ideella föreningar får använda fonderade avgiftsmedel till deltagande i konferenser i Sverige för att kunna följa och bedöma frågor som rör slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors

¹ Prop. 2003/04:116 s. 56

hälsa eller miljön. Även anordnande av konferenser med motsvarande fokus kan godkännas. Medlen får även användas för deltagande i konferenser utomlands för nämnda ändamål om konferensen är inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Medlen får möjligen även användas för deltagande i konferenser utanför EES. I dessa fall rekommenderar SSM att kontakt tas med myndigheten för bedömning av om fonderade avgiftsmedel får användas för deltagande i konferensen.

Ej stödberättigade kostnader

Stödet från kärnavfallsfonden till ideella föreningar avser som ovan nämnts kostnader som har att göra med slutförvaring av använt kärnbränsle och slutförvaringens påverkan på människors hälsa eller miljön och får inte avse kostnader för information riktad direkt till allmänheten utöver vad som avser samrådsförfarandet. Stödet avser således inte kostnader för att sätta sig in i eller sprida information till allmänheten om uranbrytning, bedömda risker för kärnavapenspridning och kärnkraftsolyckor etc. Stödet avser heller inte kostnader för att sätta sig in i och delta i domstolsförhandlingar om eventuella effekthöjningar av kärnkraftverk, inläsning av utredningar om lagändringar som inte har direkt koppling till slutförvarsfrågan etc.

Konferenser som avser Århuskonventionen och dess implementering bedömer SSM ligger utanför det område som ska omfattas av bidrag från fonden då Århuskonventionen inte har direkt bäring på slutförvaring av använt kärnbränsle utan är av mer generellt intresse.

Redovisning

Beträffande anordnande av och deltagande i konferenser, seminarier, studieresor etc. är det särskilt viktigt att ideella föreningar i sin redovisning till SSM bifogar inbjudan eller annan dokumentation som visar innehållet och syftet. En sammanställd lista på konferenser, seminarier, studieresor etc. som man deltagit i under året där datum, plats och tema/namn/syfte framgår underlättar SSM:s granskning.

Om broschyrer, filmer etc. tas fram vill SSM att dessa skickas i samband med redovisningen för att SSM ska ta del av innehållet alternativt att de finns tillgängliga och nedladdningsbara på aktuell hemsida. I verksamhetsberättelsen bör det framgå vilka broschyrer och andra typer av skrifter som har bekostats med fondmedel. Syfte ska framgå på t ex. underlag till hotell- och resekostnader.



Beträffande samtliga insatser gäller att dessa måste ha en specifik koppling till frågor om lokalisering av anläggningar för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och detta ska kunna styrkas av de ideella föreningarna.